

Bijlage 3 – handreiking hoogte dwangsommen en begunstigingstermijnen

Een bestuursorgaan komt bij het bepalen van de hoogte van de dwangsom en het maximum van het te verbeuren bedrag een ruime mate van beleidsvrijheid toe. De hoogte van de dwangsom kan en moet op de ernst van de overtreding worden afgestemd (evenredigheid) en tot doel hebben de overtreding tegen te gaan of te voorkomen (effectiviteit). (art. 5:32 Awb).

Het bestuursorgaan stelt op grond van artikel 5.32b een bedrag vast waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd, waarbij de bedragen in redelijke verhouding dienen te staan tot de zwaarte van het geschonden belang (de mogelijke gevolgen zoals bedoeld in de interventiematrix) en tot de beoogde werking van de dwangsom.

Deze handreiking biedt handhavers enig houvast bij het bepalen van de hoogte van een dwangsom en het maximum te verbeuren bedrag. Deze handreiking is niet uitputtend bedoeld maar bevat enkel voorbeelden. Het bestuursorgaan dient altijd zelf een deugdelijke motivering over de hoogte van de gekozen bedragen in het besluit op te nemen. De dwangsom dient voldoende prikkelend te werken, zodanig dat de overtreder de overtreding zal beëindigen. Bovendien mag de dwangsom niet zodanig hoog zijn dat deze als straf kan worden gezien.

Verlagende en verhogende factoren

Bij de hoogte van de dwangsommen in deze handreiking, moet rekening gehouden worden met de omvang van de onderneming en inrichting, omvang en ernst van de milieuschade, mate van overlast de vereiste investeringen.

Gekeken kan worden o.a. naar de rechtsvorm, kapitaal, draagkracht, het aantal werknemers, de omzet en de winst van de onderneming. Voor de kleinere bedrijven kunnen genoemde bedragen verlaagd worden en voor de grote inrichtingen verhoogd. De hoogte van de gekozen bedragen en het maximum te verbeuren bedrag dienen tot doel te hebben de overtreding tegen te gaan of te voorkomen, reparatoir te zijn. Een maximum te verbeuren bedrag van bijvoorbeeld 10X is gekozen omdat de overtreding waarvoor de dwangsom wordt verbeurd wel telkens geconstateerd moet worden. De dwangsom mag niet het karakter van een straf krijgen, mag dus niet punitief zijn.

Ook de begunstigingstermijn kan verlengd of verkort worden, dit kan bijvoorbeeld afhankelijk zijn van derden (beschikbaarheid of levertijd van leveranciers e.d.). Wanneer het niet mogelijk is de overtreding onmiddellijk te beëindigen schrijft de Raad van State een 'redelijke' termijn voor. In een uitspraak van de ABRvS 4 september 2002, nr. 200101199/1 werd een begunstigingstermijn van 17 uur redelijk geacht omdat de ondernemer in een vergelijkbare situatie al eerder binnen korte termijn een situatie had aangepast.

Na het verlopen van de begunstigingstermijn wordt de beschikking effectief werkend. Als niet is voldaan aan het gestelde in de dwangsombeschikking verbeurd de overtreder rechtens de opgelegde dwangsom.

Betaling van de dwangsom dient binnen 6 weken nadat deze van rechtswege is verbeurd (de overtreding is geconstateerd) plaats te vinden (art. 5.33 Awb).

Alvorens aan te manen tot betaling van de dwangsom, beslist het bestuursorgaan bij beschikking omtrent de invordering van een dwangsom. (art 5.37 Awb).

De bevoegdheid tot invordering van verbeurde bedragen verjaart een jaar na de dag waarop het bedrag is verbeurd (art. 5.35 Awb). Invordering zou de norm moeten zijn.

Verbeurde dwangsommen komen toe aan de rechtspersoon waartoe het bestuursorgaan

dat de dwangsom heeft opgelegd, behoort.

Mocht de overtreding niet ongedaan zijn gemaakt, of verdere overtreding dan wel herhaling niet kunnen worden voorkomen dan is de prikkel mogelijk onvoldoende geweest en mogelijk de hoogte van de dwangsom te laag gekozen. Er is dan een mogelijkheid na het bereiken van het maximum een nieuwe (hogere) last onder dwangsom op te leggen. Ook de hoogte van deze hogere dwangsom dient door het bestuursorgaan te worden gemotiveerd. Dat kan vaak al vrij simpel door aan te geven dat uit de omstandigheden is gebleken dat de eerder opgelegde en verbeurde dwangsombedragen niet hebben geleid tot het beëindigen van de overtreding(en).

De eerder verbeurde dwangsommen blijven natuurlijk wel verschuldigd (als binnen een jaar na de dag waarop het bedrag is verbeurd de invordering is aangevangen)

Milieu-compartiment	Vergunning/melding overtreding	Sanctie	Hoogte dwangsom	Begunstigings-termijn
Bodem	Keuring tank niet (op tijd) uitgevoerd	Dwangsom	€400 p.w. max. 10X	2 weken
	Geen vloeistofdichte vloer of (lek)bak aanwezig	Dwangsom	€2.000 p.w. max. 10X (evt. bedrag per m ²)	1-3 maanden
	Vloer of (lek)bak niet bestand tegen chemische inwerking van stof	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Vloer niet gekeurd	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Stoffen in bodem brengen vervuilend en spoed vereist	PV + Bestuursdwang	NVT	1 week
	Vloer aangelegd door een niet erkende instelling	Dwangsom	€1200 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Keuring vloer door een niet erkende instelling	Dwangsom	€1200 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Geen hemelwater bescherming of gecontro-leerde afvoer aanwezig	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Lekbak onvoldoende gedimensioneerd in relatie op opslag	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Stoffen in bodem brengen niet of nauwelijks vervuilend, niet spoedeisend	Zelf laten verwijderen en dwangsom	€600 p.o. max 10 X	1-3 maanden
	Lekke leidingen veroorzaken bodemvervuiling, spoedeisend	PV + Bestuursdwang	NVT	1 week
	Geen vloeistofdichte vloer rondom afleverzuil	Dwangsom	€1200 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Geen certificaat vloer	Dwangsom	€600 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Vaatwerk / Accu's niet in lekbakken	Dwangsom	€600 p.o.. max. 10 X	1 maand
	Tank niet tegen aanrijden beschermd	Dwangsom	€1200 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Ondergrondse tank niet gesaneerd	Dwangsom	€3.000 p.w.. max. 10 X	3 maand
	Tank niet boven lekbak	Dwangsom	€1.200 p.w.. max. 10 X	2 maand

			max. 10 X	
	Opslag vaste mest niet op mestdichte plaat	Dwangsom	€600 p.w.. max. 10 X	3 maand
	Water/sludge controle niet uitgevoerd	Dwangsom	€600 p.o.. max. 10 X	1 maand
	PGS 30 overtreden	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Geen grondwatermonitoring	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Maatwerkvoorschrift niet naleven	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	Situationeel
	Verkennd bodemonderzoek niet uitgevoerd	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Nul- en eindsituatie niet uitgevoerd	Dwangsom	€1.200 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Onvoldoende toezicht en instructies	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	3 maanden
	Het niet of onvoldoende uitvoeren van beheermaatregelen in de bedrijfsvoering	PV+Dwangsom (evt. Bestuursdwang)	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 week
	Financiële zekerheid	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	3 maanden
	Nieuw geval van bodemverontreiniging ikv zorgplicht Wbb niet gemeld	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Geen melding Bbk of melding grondverzet , niet overleggen stortbonnen	Dwangsom	€1.200 p.d.. max. 10 X	1 dag na start werkzaamheden
Lucht	Overschrijding emissie eisen	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Metingen niet correct uitgevoerd	Dwangsom	€3.000 p.d.. max. €60.000	2 weken
	Gasafvoer niet conform Activiteitenbesluit	Dwangsom	€300 p.d.. max. 10 X	1 maand
	Schoorsteen niet op hoogte	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Onderzoek emissiebeperkingen niet uitgevoerd	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Voorschriften stankhinder niet naleven / geuroverlast veroorzaken	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Stofoverlast veroorzaken (oa door ontbreken stoffilter)	Dwangsom	€600 p.o.. max. €30.000	1-3 maanden
	Ontbreken filter installatie	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Ontbreken dampretour stage II	Dwangsom	€1.200 p.w.. max. 10 X	2 maanden
	Ontbreken ontgeuringsinstallatie	Dwangsom	€1.200 p.w.. max. 10 X	2 maanden
	Maatwerkvoorschrift	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	situationeel

	Ontbreken CFK logboek	Dwangsom	€300 p.w.. max. 10 X	1 maand
water	Lozen afvalwater zonder of In strijd met vergunning	PV Bestuursdwang	NVT	1 dag
	Lozen afvalwater zonder of In strijd met vergunning	PV Bestuursdwang	NVT	1 week
	Olie/water/vetscheider niet (tijdig) legen	Dwangsom	€600 p.w.. max. 10 X	1 week
	Niet meten of niet aanleveren van de analyses	Dwangsom	€600 p.o.. max. €60.000	1 maand
	Monstername voorziening niet aanwezig	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Overschrijding eisen emissie (parameter afhankelijk)	Dwangsom	€600 p.o.. max. €54.000	2 weken
	Overschrijding metaalgehalte per metaal: Tot 25 mg/liter afvalwater >25-50 >50-100 >100-200 >200	Dwangsom	€900 €1.800 €2.400 €3.000 €3.600 p.o.. max 10 X	situationeel
	Overtreding administratief voorschrift	Dwangsom	€300 p.d.. max. 10 X	2 weken
	Niet melden calamiteiten/ongewone voorvallen	Dwangsom	€3.000 p.o.. max. 10 X	1 dag na plaatsvinden calamiteit/ ongeval
	Overtreding maatwerkvoorschrift	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	situationeel
	Illegale grondwateronttrekking	PV	NVT	1 dag
	Grondwateronttrekking	Dwangsom	€ 3,00 p. m3	1 week
		Dwangsom	€ 3,00 p. m3	1 week
		PV Bestuursdwang	NVT	1 dag
	Artikel 3.79 Activiteitenbesluit	Dwangsom	€600 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Lozen art 2.2 Activiteitenbesluit	Dwangsom	€300- 600 p.w.. max. 10 X	1 maand
Geluid en Trillingen	Overschrijding geluidsniveau (incidenteel)	Dwangsom	€600 p.o.. max. 10 X	1 week
	Overschrijding geluidsniveau (structureel)	Dwangsom	€1.200 p.d.. max. 10 X	1 week
	Overlast, inwerking buiten vergunde uren	Dwangsom	€1.200 p.o.. max. 10 X	1 dag
	Niet uitvoeren meetverplichting	Dwangsom	€200 p.d.. max. 10 X	1 maand
	Voorzieningen niet aangebracht	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Voorschriften m.b.t. gedrag niet naleven	Dwangsom	€600 p.o.. max. 10 X	1 dag

	Niet voldoen aan voorschriften m.b.t. trilling	Dwangsom	2.000 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Maatwerkvoorschrift	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	situationeel
Afval	Opslag niet overeenkomstig voorschriften	Dwangsom	€600 p.o.. max. 10 X	1-3 maanden
	Bedrijfsafval niet regelmatig afvoeren	Dwangsom	€600 p.o.. max. 10 X	1-3 maanden
	Gevaarlijk afval niet correct afvoeren	Dwangsom	€600 p.o.. max. € 54.000	1 maand
	Niet registreren verwijdering gevaarlijk afval	Dwangsom	€2.000 p.o.. max. 10 X	1 maand
	Niet vergunde opslag bedrijfsafval	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Niet vergunde opslag Gevaarlijk afval	Dwangsom	€6.000 p.w.. max. 10 X	2 weken
	Verbranden afval	Dwangsom	€600 -3.000 p.o.. max. 10 X	2 weken
	Geen afvalscheiding	Dwangsom	€1.200 p.o.	1 maand
	Zwerfafval	Dwangsom	€300 p.o..	1 dag
	Maatwerkvoorschrift	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	situationeel
EXterne Veiligheid	Geen blusmiddelen of onjuist / niet aangesloten	Dwangsom	€120 p.d per overtreding. max. 10 X	2 weken
	Keuring blusmiddelen Niet juist	Dwangsom	€60 p.d. per overtreding max. 10 X	2 weken
	Opslag gevaarlijke stoffen niet conform voorschriften	Dwangsom	€3.000 p.w.. max. 10 X	1 maand
	Bordjes (roken en vuur verboden) ontbreken	Dwangsom	€120 p.d. per overtreding max. 10 X	2 weken
	Constructie onvoldoende Brandwerend	Dwangsom	€3.000 p.w.. max. 10 X	1-3 maanden
	Maatwerkvoorschrift	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	situationeel
Wabo	Illegale steiger aangebracht	Dwangsom	€60 p.w. per m steiger max. 10 X	1 maand
	Illegale bebouwing gevolgen beperkt	Dwangsom	€1.200 p.w.. max. 10 X	Min. 6 weken
	Illegale bebouwing gevolgen van belang	Dwangsom	€2.000 p.w.. max. 10 X	Min. 6 weken
	Illegale bebouwing gevolgen aanzienlijk, dreigend en/of onomkeerbaar	Dwangsom	€2.400 p.w.. max. 10 X	Min. 6 weken
	Bouwen in afwijking van de vergunning, gevolgen beperkt	Dwangsom	€1.200 p.w.. max. 10 X	Min. 6 weken
	Bouwen in afwijking van de vergunning, gevolgen van belang	Dwangsom	€1.800 p.w.. max. 10 X	Min. 6 weken

	Bouwen in afwijking van de vergunning, gevolgen aanzienlijk, dreigend en/of onomkeerbaar	Dwangsom	€2.400 p.w.. max. 10 X	Min. 6 weken
	Illegaal terras	Dwangsom	€60 p.d. per m2 per overtreiding max. 10 X	1 week
	Illegale standplaats	Dwangsom	€60 p.d. per m2 per overtreiding max. 10 X	1 week
	Reclamebord gevelaanduiding	Dwangsom	€300 p.d. per m2. Bord per overtreiding max. 10 X	1 week
	Uitstalling bij winkel	Dwangsom	€60 p.d. per m2 per overtreiding max. 10 X	1 week
	Gebruik gemeentegrond	Dwangsom	€60 p.w. per m2 per overtreiding max. 10 X	1 week
	Maatwerkvoorschrift	Dwangsom	€2.000 p.w. max 10 X	situationeel
	Illegale bewoning (bij)gebouwen	Dwangsom	€1.800 p.w. max 10 X	Min. 6 weken
	Overig illegaal gebruik	Dwangsom	€1.800 p.w. max 10 X	Min. 6 weken
	Permanente bewoning recreatiewoningen	Dwangsom	€1.800 p.w. max 10 X	Min. 6 weken
	Na illegale kap niet herplanten	Dwangsom	€900 p.w. max 10 X	1 week
Algemeen	Onveilige opstelling gasflessen	Dwangsom	€60 p.fles p.w. max 10 X	1 week
	Keuringstermijn gasfles verlopen	Dwangsom	€120 p.fles p.w. max 10 X	
	Niet melden van calamiteiten/ meldingen ongewone voorvallen (H17 Wm)	Dwangsom/PV	€3.000 p.o. max 10 X	1 dag
	Parkeervoorschriften niet naleven	Dwangsom	€300 p.o. max 10 X	1 dag
	Niet indienen of tijdig indienen van rapporten (geluids-, energie e.d.)	Dwangsom	€600 p.d. max €18.000	1 week
	Wijzigingen t.a.v. vergunning/ melding niet gemeld	Dwangsom	€300 p.d. max €1.500	1 maand
	Inrichting niet schoon	Dwangsom	€600 p.w. max 10 X	1 week tot max 1 maand
	Losplaats onvoldoende gemarkeerd	Dwangsom	€300 p.k. max 10 X	1 maand
	Verbranden afval binnen de inrichting	Dwangsom	€600- 3.000 p.o. max 10 X	1 dag
	Niet voldoen aan onderhoud /controle stookinstallatie	Dwangsom	€300 p.w. max 10 X	1 maand

	Geen doeltreffende maatregelen tegen ongedierte	Dwangsom	€300 p.o. max 10 X	1 week
	Afleveren vuurwerk aan personen jonger dan 16 jr.	Dwangsom	€600 p.o. max 10 X	1 dag
	In werking zonder vergunning/melding, geen aanvraag, onbedoeld	Dwangsom (aangeven aanvraag doen)	€1.200 p.d. max €60.000	2 maanden
	In werking zonder Vergunning/melding, geen aanvraag calculerend/bewust	Sluiting of reparatoir optreden OM	NVT	
	Mestbassin niet overeenkomstig de bouwtechnische richtlijnen	Dwangsom	€3.000 p.w. max 10 X	1-3- maanden
	In werking zonder Van kracht zijnde vergunning	Evt.Gedoog- beschikking	NVT	
	Onveilige opstelling gasflessen	Dwangsom	€60 per fles p.d. max 10 X	1 week
	Energiebesparings-maatregelen niet uitgevoerd	Dwangsom	€2.000 p.w. max. 10 X	1-3 maande
Cumulatie	Cumulatie van meerdere overtredingen in aantal van 4-6	Dwangsom	€12.000 p.w. max 10 X	NVT

Afkortingen	Betekenis
BA	Bedrijfsafval
GA	Gevaarlijk afval
p.d.	Per dag (niet per werkdag)
p.o.	Per overschrijding/ per overtreding
p.w.	Per week
p.m.	Per maand
p.k.	Per keer